

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

12 Num præcepta moralia veteris legis iustificarent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

quale est mœchia . Nefandum enim , crimen & bestialitas , etsi sint foedissima ac subinde grauiora , tamen non sunt peccata contra iustitiam sed in corpus proprium . Tametsi in furto & rapina verum sit , quod per minoris cautelam prohibeatur maius .

Ad primū arg. Per hæc igitur argumenta facile soluntur . Ad primum enim respondetur , quod est tota lex pendeat ex illis duobus mandatis nihilominus alia euidentius ex illis inferuntur , & hæc in Decalogo copulata sunt . Alia vero minus euidenter , & hæc commissa sunt sapientum doctrinæ .

Ad secundū . Ad secundum autem respondetur , quod ceremonialia , & iudicialia , vt dictum est , sunt generalium determinationes non per viam illationis , sed per viam arbitramenti quo generalia speciatim determinantur , quare illa non reducuntur ad Decalogum , sed illa prorsus , quæ vt naturalis instinctus inde sapientes ratiocinando eliciunt .

Ad tertium arg. Ad tertium autem per id , quod sepe dictum est , respondetur , videlicet quod in Decalogo illa tantum sunt prohibita quæ manifestari in inferunt iniuriam : seu in personam presentem , vt homicidium seu in futuram prole , vt adulterium . Reliqua vero quæ hominem in ordine ad seipsum componunt , vt fortitudo , & temperantia quia eorum contraria non sunt adeo manifesta crimina , commissa sunt alijs edocenda , vt ducibus in bello , qui doceant non esse fugiendum : Deuter. 20 . Nolite metuere nolite cedere . Et patribus familias , qui suos instruant temperate viuere , vt eodem libr. ca. 21 . Monita nostra audire cõtemnit , commensationibus uacat & luxurie , atque conuiuuijs , est enim hæc reprehensio atque correptio , qua parentes in filios vti debent .

ARTICVLVS XII.

Utrum præcepta moralia veteris legis iustificarent .

Primū arg. ad partē affirmatiuam . Paulus . Secundū .

Quæstio præfens in præceptis moralibus legis veteris dilucidandis versetur , queritur postremo articulo de eorum vigore , utrum videlicet eorum obseruantia iustificaret ? Videtur enim Paulus ad Roman. 2 . id affirmare , vbi ait Non auditores legis iusti sunt apud Deum sed factores le-

gis hoc est , legis mandata complentes , iustificabuntur . Secundo , & id ipsum assertum esse videtur verbis illis I. c. iiii. 18 . Custodite leges meas , atque iudicia , quæ faciens homo viuet in eis , vita scilicet spirituali , in qua iustitia apud Deum consistit . Et ratio id tertio persuadere videtur . Lex enim uerus , vipote diuinitus lata , excelsioris erat virtutis quam humana , lex autem humana iustos facit homines . Nam , vt supra dictum est , propositum legislatori est bonos facere ciues boni autem non sunt nisi per virtutes , quarum vniuersitatem . Aristoteles appellat legalem iustitiam : ergo lex vetus iustificabat . In contrarium est illud Paulus 2 . ad Corinth. 3 . Litera occidit . Quod secundum Augustinum in hb. de spiritu & litera . cap. 4 . & proximis de præceptis moralibus ad literam intelligitur .

Tertiū .

August.

Quæstio hæc tempore S. Tho. licet contra Pelagianos , satis fuisset , tam ab alijs , tñ præcipue ab Augustino discussa , tamē postquam Lutherani eatenus fidei iustificatiōnem adscribere moliti sunt , vt operib. omnem denegauerint iustitiæ vim , celebrior facta est . De quo pene argumento tripertitum nos opus de natura , & gratia ad sanctum Concilium Tridentinum , edidimus . Hic ergo nimis operosum esset tam uastam disputationem ingredi : sed satis erit præfenti loco inseruire . Et quidem diffidēti non possumus , quin articulus hic apud San. Thom. pressior sit atque implicatio , quam suam esse solet lux ingenij , quia cum illo tunc temporis res erat constitutissima , non duxit necessarium præfenti loco eam euoluere .

S. Tho.

Accedit quod vniuersa eius exemplaria expositurum chalcographorumque subinde negligentia mendosa hoc loco sunt . Igitur vt tum S. Tho. tum res ipsa aperitur , notandum est , quod sicuti iustitia duplex est , scilicet infusa & acquisita , sic & iustificatio altera sit apud Deum atque altera apud homines . Quare dicendum prius de illa , quæ est apud Deum , quæ simpliciter est iustitia , ac deinde de altera , quæ tantum dicitur iustitia humana . Iustificatio ergo (vt 2 . libra citato cap. 6 . dicebamus) si proprie & per se primo nomen accipias , idem est quod iustitiæ factio puta opus quo quis ex iniusto sit iustus . Sicuti calefactio est actio qua frigidū fit calidum . Nā huiusmodi nomina muta-

Aucto. libro de natura , & gra.

Soto , de Iust. & Jur. I tionem

SOTO
de iure
legibus
3
Dicit
13

tionem inter duo extrema significant. Accipitur nihilominus paulo extensus pro augmento & quod Physici dicunt, intentione eiusdem iustitie. Nam in formis, quae latitudinem habent, non solum inceptio, verum & progressio idem sortitur nomen. Dicitur enim aqua callescere quanto tempore fit calidior. De priori significatione ait Paulus ad Roman. 4. Credenti in eum qui iustificat impium, hoc est, ex iniusto iustum efficit. Et capitulo sexto. Qui mortuus est, iustificatus est a peccato. Est ergo iustificatio priori modo nihil aliud, quam peccatorum remissio per gratiam spiritus sancti, secundum illud ad Dorin. Iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in Spiritus Dei nostri. Quapropter iustificatio in proposito non derivatur a iustitia particulari virtute, qua unusquisque alterius suum tribuit, sed ut importet totius hominis rectitudinem respectu Dei. Enimvero sicuti in rebus corporis illud dicitur alteri iustificari quod eidem adequatur, ut lapis normae, sic ille apud Deum iustificatur, qui eius voluntati subiectus ad eius legem, & regulam sua opera admittitur. De secundo autem iustificationis modo ait Ios. Apoc. 22. Qui iustus est iustificetur adhuc. Et Ecclesiasti. 18. Non verearis usque ad mortem iustificari. Et Iac. 2. Videtis quodiam ex operibus iustificatur homo, & quantum non ex fide tantum. Quibus verbis aduertimus fuisse Paulo dicens: Arbitramur hominem iustificari per fidem, & non ex operibus nisi Paulus de infusione diuinae gratiae loqueretur. Iacobus autem de eius in cremento. Quo fit ut utroque predictorum modo iustificatio cum opus sit super naturale non nisi per gratiam Dei perque infusam iustitiam fiat. Sed est differentia quod prima iustitie infusio in parvulis quidem per solum sacramentum, in adultis vero per proprias dispositiones, puta vel per voluntariam receptionem baptismi, vel per contritionem quae licet non sit meritum gratiae, alias, ut ait Paulus non esset gratia, est tamen preparamentum absque quo nemini eam Deus conferat. Quare ad conversionem prima dispositio requiritur fidei nam accedentem ad Deum, ut Paulus, oportet credere quia est Deus, deinde requiritur spes, iuxta illud ad Roman. octavo. Spe saluti facti sumus.

Paulus

Differētia inter paruos & adultos, & quantum ad iustitiae infusionem.

Denique motus charitatis, secundum illud Iohannis. Translati sumus de morte ad vitam: quoniam diligimus fratres. Et secundum illud Saluatoris. Qui diligit me, diligitur a patre meo. At vero postquam dimittis iusti facti sumus ac Dei filii constituti, per infusam ab ipso cum gratia virtutis, ac per diuinum eius fauorem operamur opera, hoc est merita vite, audendo iustitiam. Prior ergo iustificatio est acquisitio seu assequutio iustitiae, posterior vero est eiusdem extitio. Iustitia autem acquisita, quae est apud homines, vna est secundum rei veritatem quando scilicet homo re vera facit legis opera, quam appellat Paul. ad Roma. 3. legem factorum. Et dicitur iustitia operum, ut illic nos adnotauimus, quia est humana rectitudo, quae per naturalem facultatem in moribus constituitur secundum legum normam. Ac differt a iustitia fidei, quod talis rectitudo, licet substantiam operum faciat moraliter bonam, non tamen personam iustificat per remissionem praeteritorum peccaminum, iustitia vero quae fundatur in fide, ideoque nuncupatur iustitia fidei, per gratiam iustificat prius personam a delictis praeteritis, ut deinde iusta exequatur opera, quae si ut Deo grata. Sed est praeterea humana iustificatio in foro exteriori, quando secundum allegata & probata iudex reum absoluit. Quo sensu ait Sapiens Proverb. 17. Qui iustificat impium, & condemnat iustum. ab omnia bilis est uterque apud Deum. De hac autem acceptatione nihil ad praesens. Quapropter, & respectu iustitiae acquisite iustitiae apud homines, uno modo usurpatur iustificatio pro acquisitione & assecutione habitus iustitiae, puta cuiuscunque virtutis, nam generali etiam nomine accipitur hic iustitia, atque altero modo pro executione & exercitio studiosorum operum. Hac igitur praemediata ad litteram S. Tho. descendentes, quinque conclusionibus ad questionem respondeamus. Mouet enim peculiariter quaesitione de preceptis moralibus legis veteris, propterea quod de illis peculiariter tractatur in hac quaesitione: videlicet, utrum iustificarent, hoc est homines facerent iustum apud Deum ac dignum vitae aeternae? Pro cuius decisionem supponit quod sicuti sanum propria accipitur pro animali quod sanitate formales

Iustitia acquisita apud homines.

Supponit tamen decisionem quaesitionis. Prima conclusio Augusti.

iter est sanum secundario vero pro signo
 vel causa tantis, quemadmodum vna
 dicitur sanam, ac medicinam, sic iustifica-
 tio proprie & formaliter accipitur pro re-
 ceptione & custodia iustitiæ, quæ est pecca-
 to vni remisso, secundario vero pro dispo-
 sitione atq; adeo pro significatione eiusde
 iustitiæ. Quo supposito statim prima con-
 clusio. Precepta legis secundo improprioq;
 modo iustificabant, tum in quantum dispo-
 nebant homine ad gratiam Christi iustifican-
 tem, tum etiam in quantum eandem futuram
 Christi misericordiam significabant, nam
 ut ait contra Faustum. Aug. vita illius popu-
 li prophetica erat, & Christi figurativa, se-
 cundum illud 1 ad Cor. 10. Omnia in figu-
 ra contingebant illis. Percontaris autem
 vtrum hoc peculiare erat preceptis illius le-
 gis, ac moralibus singulari? Nam & opera
 nostra, preparamenta etiam sunt ad gratiam.
 Respondetur in hoc nihil interesse discrimi-
 nis inter opera illius legis & nostra quod
 pertinet ad cuiusq; pertinet iustificationem.
 Immo sicut opera nostra extra gratiam pos-
 sunt esse moraliter bona atq; adeo cum au-
 xilio speciei dispositio ad gratiam, sic ope-
 ra illorum tam ceremonialia & iudicialia,
 quam moralia. De hoc autem est differen-
 tia, quod cum gratia & misericordia per so-
 lum Christum nobis obueniat, per opera il-
 lius legis disponebatur populus ad suscipi-
 dum eundem Messiam, eiusq; legem euangeli-
 cam, quam & ceremonie etiam signifi-
 cabant, ob id que conclusio cuncta leg. s. o-
 pera comprehendit. Opera vero nostre le-
 gis non disponunt ad suscipiendum signi-
 ficandumve Christum, sed quem iam susce-
 pimus, per ea colimus. Si autem loquamur
 de iustificatione proprie dicta, puta de rece-
 ptione & cultu iustitiæ, tunc vt paulo antea
 admonebamus distinguendum est. Nam
 iustificatio vel vsurpatur pro acquisitione
 & assecutione iustitiæ, vel pro executione
 eiusdem acquisitæ, purã pro exercitio operis
 virtutis. At vero virtutum alia sunt acqui-
 sitæ, aliæ infusæ, quarum priores nostrorum
 operum vni & consue tudine, secundum Ari-
 stot. 2. Ethic. ingenerantur, posteriores vero
 diuinitus cum gratia infunduntur. In quibus
 simpliciter vera iustitia consistit, quæ est
 apud Deum, puta remissio peccatorum, se-
 cundum illud Pau ad Rom. 4. Si Abraham
 ex operibus legis iustificatus est, habet glo-
 riam scilicet apud homines, sed non apud

Deum. Atquid hæc vera iustificatione que-
 ritur impotentiam, De qua idcirco sta-
 titur secunda conclusio negatiua, eadem-
 que generalis. Precepta moralia, quibus hu-
 mani actus instituntur, ne quaquam effice-
 re tunc poterant, neq; vero in nobis modo
 possunt eiusmodi iustitiam. Haud enim co-
 clusio peculiariter intelligenda est de præce-
 ptis illius legis, sed de omnibus generaliter
 etiam nostre, quæ ad mores pertinent. At-
 qui hoc est argumentum, quod Paulus tum
 in alijs epistolis, tum præsertim ad Roma-
 nos atq; ad Galatas demonstrandum cura-
 uit aduersus Iudæos, qui suam salutem suis
 legis operibus adscribebant. Constituit in-
 quam nemini vnquam salutem nisi perfi-
 dem Iesu Christi, obigisset. Et ratione in se-
 pe assignauimus, nempe quod cum iustifi-
 catio opus sit supernaturale, vigore nostro
 sum operum excedit, vt ab ecclesia contra
 Pelagium iam pridem, sancitum est. Quare
 altera, vt diximus, nuncupatur iustitia ope-
 rum, quæ personam a peccatis emundat. At
 vero dicitur Tho. conclusionem ad præcepta
 moralia eo coercuit, quod de ceremonialibus
 sacramentis dubium testabat, an sicut
 nostra gratia efficeret. Ab hac statim conclu-
 sione litera S. Tho. non solum implexa est,
 verum & mendosa Subdonatur namq; duo
 membra eorundem verborum, hæc scilicet.
 Si vero accipiatur iustificatio pro executio-
 ne iustitiæ. Quæ rursus verba statim repeti-
 tur. Quare necesse est, vt in priori legamus,
 pro acquisitione, vel assecutione. Nã illud
 fuerat prius membrum superioris distinctio-
 nis. At vero non subinde patet litera. Nã
 cum negasset opera moralia iustitiã apud
 Deum efficere, consequens fit, vt neque eis-
 dem, eandem acquiramus aut assequamur
 iustitiam, & tamen protinus subiungit, qd
 præcepta moralia iustificabant in quantum
 continebant, id quod est secundum se ius-
 tum. Dicendum ergo est Sanctus Th. tria
 membra insinuare scilicet efficere iustitiã,
 assequi iustitiam, & exequi iustitiam. Et de
 primo statuit secundam conclusionem ne-
 gatiuam. De secundo autem subicitur ter-
 tia. Precepta moralia iustificant si iustifica-
 tio accipiatur pro assecutione, & acquisitio-
 ne, hoc est per eorum opera omnes asseque-
 batur iustitiam, tum naturalem, quæ gene-
 ratur assuetudine operum bonorum mora-
 liter, tum etiam illam, quæ est apud Deum.
 Non quidem in ratione meritorum, hoc
 enim

Secunda
conclu.

Rõ con-
clõnis.

S. Tho.

Tertia
conclu.

SOTO
de iure
legibus
3
DIF
13

Aristot.

Paulus.

Iustitia
acquiri-
ta apud
hoies.

Supponit
tunc
de deo
ne qua
fiscion
im
io. Prim
conclu
ac.
na. Aug

enim est Pelagianum, & secunda conclusio ne, negatum, sed tamen in ratione dispositionis per speciale auxilium. In quo (vt nuper dicebamus) opera nostra ab illis non differant. Sunt enim vtraque moraliter bona ex obiecto. Et hoc est, quod ait D. Tho. In quantum continebant id, quod est iustum. Quarta conclusio. Ceremonialia legis opera, nempe preceptorum sacramenta non conferebant gratiam, sicuti nostra. Conclusio hec non est propria presentis loci, sed doctrine complementum inserta. Constituit eam tamen D. Tho. 3. parte, qu. 62. art. 6 iuxta verbum Pauli. Pauli ad Galat. 4. Convertimini iterum ad infirma & egena elementa, hoc est, secundum glossam, ad legem. Quae quidem dicebatur infirma, eo quod perfecte non iustificabat. Vbi non negatur in circumcisione conferri fuisse tunc solitam gratiam, aut tamen non conferrebat, vt sacramenti, sed per fidem, quum per illam ceremoniam populus ille profectabatur. Et ratio discriminis est, quod tunc cum nondum fuisset exhibitum passio sola intentione per modum finis applicabatur per fidem. Quare ceremonie illae non erant passionis instrumentum, sed precise testimonium. At vero cum per euangelium exhibitam iam passionem profiteamur, nostra sacramenta non tantum eiusdem testimonio, verum, & instrumenta censentur, in quorum perinde applicatione virtus latet, effectrix gratia. Igitur vt ad rem redeamus, si iustificatio pro exercitio, & executione iustitiae vsurpetur, adiungitur quinta conclusio. Omnia praecipua legis iustificabant. Na extra gratiam erant mortaliter bona iustificata apud homines. In his autem qui per gratiam Dei iustitiam fuerunt apud ipsum adepti, vera erant merita digna felicitati aeternae. Neq. in hoc vllum erat intervallum inter nostra & illorum opera. Agnoscit autem S. Tho. non nihil discriminis inter ceremonialia praecipua, & reliqua, seu moralia, seu iudicialia, quod ceremonialia, inquit, ideo iustificabant, hoc est erant meritoria, quod continebant iustitiam secundum se in generali, ob id, scilicet quod per ea exhibebatur Deo cultus, sicuti nos modo per thurificationem, & alias ecclesiasticas ceremonias Deum collimus. At vero in spali, id est, propria ratione obiecti, non continebant secundum se iustitiam, nisi ex sola determinatione legis diuinae. Quod est dicere, litere cetera animalia, nempe vitulos, aut capros, aut

agniculos, aut passeres destinato numero, linireq. ali aris cornua sanguine, & ad genus alia, secundum eorum natura nihil iustitiae continebant, magis quam occidere canes aut certe mures. Continebant tamen iustitiam ex determinatione diuinae legis, porro quia diuinitus erant instituta. Et ideo inquit de huiusmodi praecipuis dicitur quod non iustificabant nisi ex deuotione & obedientia facientium. At tamen praecipua moralia generaliter continebant id, quod erat secundum se iustum, nempe Dei proximitatem, quae est generalis iustitia, omnem virtutem secundum Arist. 5. Ethic. comprehendens. Praecipua vero iudicialia continebant specialem iustitiam, hoc est, determinatione generalis rationis praecipuorum moralium ad aliquam speciem modo supra deposito. Est enim genus moralis praecipui, vt malefactor in supplicium adigatur, iudiciali autem in particulari decernebatur vt qui iuraretur ouem quatuor solueret, & fur nocturnus occideretur, & adultera lapidibus obrueretur.

Per haec ergo clarescunt argumentorum Ad praesolutiones. Verbum enim Pauli ad Rom. 3. quod factores legis iustificabuntur, intelligitur secundum sententiam quintae conclusionis de executione iustitiae nempe quod implentes legem extra gratiam exequantur opera moraliter bona, in gratia vero opera de condigno meritoria. Aliud autem Leu. 18. nempe quod faciens humo iudicia legis viueret in vis non intelligitur, quod per se ipsa opera vita donarent spirituales, sed quod qui legem custodiret, non incurreret mortis poenam, quam semper lex comminabatur, quamuis & in eis ob id viueret spiritualiter, quod iustus seruando legem conferuaret. Dei amicitiam. Tertium autem argumentum solum probat, quod opera humanarum legum iustificanc iustitia acquisita, quae est apud homines. Conclusio vero secunda, est principalis huius articuli negat vlla per se opera iustificare apud Deum.

Quarta conclusio. S. Tho.

Paulus.

Quinta conclusio.

Aristo.

Ad praesolutiones.

Ad factum.

Tertium.

Q. V. A.